REG.No.M.2185 REG.No.N.45

The First Teulgu Bi-weekly in Andhra Desa, The only Telugu News Paper for H E H The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును

హైదరాబాదు-దక్కను

10130 GOLAKONDA PATRIKA. HYDERABAD Dn.

సంపుటము ౫ | ప్రమోదూతనామ సంవత్సర శ్రావణ బ॥ ౪ బుధవారము 13-8-30 | సంచిక ౨౭

కాంగ్రెసు నాయకుల విచారణ

ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు తీర్పు

మాలవ్యాగారికిని, కొందరు నాయకులకును రు ౧౦౦ ల జుర్మానా లేకున్న ౧౫ దినముల శిక్ష అనుభవించ వలయును.

పటేలు గారికిని, ఇతర వర్కింగ్ కమిటి సభ్యులకును, మూడు నెలల శిక్ష విధింప బడినది

మాలవ్యాగారు జైలుకు వెళ్లుటకే నుద్దేశించిరి

వాయిదా అనంతరము

ప్రధాన రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారు కాంగ్రెసు నాయకులగు పండిత మదనమోహన మాలవ్యా వల్లభభాయి పటేలుగార్లపై బొంబాయి పోలీసువారిచే తేబడిన కేసులో తీర్పు వినిపించుటకు అగస్టు ౧౧ వ తేది వాయిదా వేసియుండిరిగదా. మాలవ్యా పటేలుగార్లు కోర్టు వెలుపలికిపోయి వెంటనే మరలివచ్చిరి. మాలవ్యాగారు మెజిస్ట్రేటుగారితో జాల్జి నారాయణజీ మోడీగార్లను సాక్షులుగ పిలిపించవలయునని కోరిరి కాని యీ విన్నపమును మెజిస్ట్రేటు నిరాకరించెను

అంతట పటేలుగారు మాలవ్యాగారియొక్కయు తమయొక్కయు కేసును వేరువేరుగ చేయుటకు వీలుకలదాయని న్యాయాధికారిని ప్రశ్నించిరి. వారిపుడు వీలులేదని జవాబిచ్చిరి

శిక్షలు

అగస్టు ౭ వ తేదిన రెండుగంటలకే మెజిస్ట్రేటు ఈకేసులో తీర్పువినిపించెను మెజిస్ట్రేటు పండిత మాలవ్యాగారికిని మణిబెహనుపటేలు రత్నజీను గార్లకును ఇరువురు స్త్రీలకును రు ౧౦౦ ల జుర్మానా విధించెను జుర్మానా చెల్లించనిచో ౧౫ దినముల విడిశిక్ష అనుభవించవలయును వల్లభభాయిపటేలు జయరాందాస్ దౌలతురాం షేర్వాని వార్లీకరు గార్లకు మూడునెలల విడిశిక్ష విధించెను పండిత మాలవ్యాగారు వృద్ధులగుటచేతను వారికి సత్యాగ్రహ మొనర్చు నుద్దేశము లేనందునను తక్కువ శిక్ష విధించితినని తెలిపిరి

మెజిస్ట్రేటుగారి తీర్పు

ప్రజలలో బహిరంగసభలు జరుపుటగూర్చియు, ఊరేగింపులు తీయుటగూర్చియు, కొన్ని అపోహములు గలవని విదితమగుచున్నది. ప్రజల ప్రాథమిక హక్కులగూర్చి ఇచట వివరించుటకు నా కవకాశములేదు. ప్రజల ప్రాథమిక హక్కులు దేశమునందలి శాంతిని భంగపరచనిమాత్రము మనచట చెప్పుట చాలును. ప్రజలకు హానికరములైన చట్టముల గూర్చి శాసనములు చేయుటకు ప్రపంచమందలి అన్ని శాసన సభలలో ప్రయత్నింపబడెను. కాని కొన్ని చట్టములు ఒకచో నిరపాయములైనవిగనుక వేరొకచో ప్రజలకుహానికరముగ నుండును. శాసనసభలు ఒక సందర్భములో కలుగు పలువిధములైన ఫలితములను గమనింపజాలవు. ఒకచట్టము పూర్తిగ నిరపాయకరమైనదియే అయినను, కొన్ని సమయములందు దానివలననే ప్రజాశాంతికి భంగము కలుగును;

మాలవ్యాగారు పోలీసు కమిష్నరుకు ఊరేగింపు కాలము పోవు మార్గము నిర్ణయించుట కధికారము కలదని చెప్పియున్నారు. ఈ అధికారమును కమిష్నరు దుర్వినియోగము చేయరాదని వారు వాదించిరి. కమిష్నరు అట్లు అన్యాయముగ నడచెనని రుజువుపరచుటకు నావద్ద యెట్టి ఆధారములు లేవు. హంస మెహతాగారికి కమిష్నరు వ్రాసిన లేఖ ఆజ్ఞాపత్రము కాజాలదని మాలవ్యాగారు వాదించిరి. కాని ప్రాసిక్యూటింగ్ ఇన్స్పెక్టరుగారి వాదము వినినపిదప ఆలేఖ పోలీసుచట్టము ౨౩ వ సెక్షను ప్రకారము జారీచేయబడినదని తెలిసికొంటిని. ఈ సెక్షను ప్రకారము నొక ప్రత్యేకరూప మవసరము లేదు. కమిష్నరు యూరేగింపు మార్గము సూచింపుము నోటితో నైకాని వ్రాతమూలకముగాని ఆజ్ఞ నివ్వవచ్చును. "నేను తెలుపకోరుచున్నాను" అను వాక్యము యున్నంతమాత్రమున లేఖయని తలచ కూడదు.

మాలవ్యాగారి నిశ్చయము

మీరుపత్రికా విలేఖరితో తీర్పుగూర్చి చెప్పుచు మెజిస్ట్రేటు పొరబడెననియు, తనకు హెచ్చుశిక్ష విధించవలసి యుండెననియు తాను కమిష్నరు ఆజ్ఞ క్రూరమైనదని తలంచియే యుల్లంఘించుటకు పూనుకొంటిననియు, అవసరమగుచో మరల నిట్టిపనులు చేయుదునని తెలిపిరి.

[మూడవ పుట చూడుడు]

(మొదటిపుట తరువాయి)

మాలవ్యాగారును, స్త్రీలును జుర్మానా చెల్లించుటకు నిరాకరించిరి. వీరు జైలుశిక్ష అనుభవించుటకే నిశ్చయించుకొనిరి. మాలవ్యాగారి కుమారులగు గోవింద మాలవ్యాగారు ఎవరైన జుర్మానా చెల్లించిన నంగీకరించరాదని మేజిస్ట్రేటుకు తెలుప వారు తప్పక నంగీకరించెదమని జవాబు నిచ్చిరి.

పటేలుగారి సందేశము

పటేలుగారికి శిక్ష విధింపబడగనే వారు మౌలానా అబ్దుల్ కలాం ఆజాదు సా॥ అధ్యక్షులుగ నియమించిరి. వారు దిగువ సందేశము నొసగిరి:—

బొంబాయి పౌరులు తిలకు వర్ధంతి సందర్భమున చేసిన ఘనకార్యమును నేను ప్రశంసించుచున్నాను. లాఠీలు ప్రయోగించుటకు మున్ను మమ్ము వేరుచేయుటచే ప్రజల సుభవించిన బాధలలో మేము పాల్గొన జాలక పోయితిమి. బొంబాయి వలంటీరుల ఓర్పును నేను ప్రశంసించుచున్నాను. బొంబాయి పౌరుల వాక్కునకై తన ప్రాణములు గోల్పోయిన హరిగోవింద లాఖ్లే గారిని అభినందించుచున్నాను. బొంబాయి వలంటీరులును, పౌరులును, సమరమును, నిర్విఘ్నముగ అహింసా దీక్షను బద్ధులై నడిపెదరని నమ్ముచున్నాను. దేశీయులందరిని కాంగ్రెసు నేర్పరచిన కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు కోరుచున్నాను. ముందు ఇంతకన్న హెచ్చు పరీక్ష జరుగును. ఏరాష్ట్రము ఆరాష్ట్రబలము తనకే నిలచి సమరము సాగించవలయును. లాఠీల దెబ్బలు మనకు మృత్యుభీతి తొలగించుచున్నవి ఈ మార్గమే మనల గమ్యస్థానమునకు చేర్చును.

మాలవ్యాగారి సందేశము

స్త్రీపురుషులార! ఇది మన పరీక్షాకాలము ప్రజలలో గల స్వాతంత్ర్యకాంక్ష, ఆత్మత్యాగము స్వాతంత్ర్యము సంపాదించుటకుగల నిశ్చయము మనల అగౌరవపరచుచున్నట్టి చెడుప్ప ప్రభుత్వమునకు మారుగ స్వరాజ్యము స్థాపింపబడునని ఆశ కలిగించుచున్నవి. స్వరాజ్యమనగా ప్రజలయొక్క ప్రభుత్వము ప్రజలచే ప్రజలకొరకు స్థాపింపబడినది మనదేశమునకు మనమే యజమానులము. ఆంగ్లేయులు వారిదేశమున నున్నట్లు కొలదిరోజులలో కాగలము. సమరము సాగించుడు. పరీక్షకై భీరువులవలె నిలువుడు మాతృదేశ సేవ జేయుచున్నప్పుడు కలుగు కష్టములను భరించుడు. మనయుద్దేశము నెరవేరునంతవరకు ఒక నిమిషమాత్రమైనను సమరము నాపకుడు అన్నిటికన్న విదేశవస్త్ర బహిష్కారము బాగుగ సలిపి ఖద్దరు స్వదేశీ వస్తువుల ప్రచారము చేయుడు మాతృదేశ స్వాతంత్ర్యమునకై అవసరమగు త్యాగములు చేయుడు మనదేశమును తన గౌరవమును తనబిడ్డల గౌరవములో కాపాడుకొని ప్రపంచమందలి నాగరిక జాతులలో నిలచునట్లు జేయుడు.

అధిక ప్రసంగాలు

అగస్టునెల ౧ తేదిన గుల్బర్గా పట్టణమున ఒకచిత్రం జరిగింది. ఏమిటంటె అక్కడివారు తిలకువర్ధంతి చేయదలచి అంతకుముందు కొన్ని రోజులకు ఆనాడు బహిరంగసభ చేస్తామని అవ్వలుతాలూక్దారుదగ్గర దరుఖాస్తు యిచ్చినారట. నాటిసభకు గుల్బర్గా సూబేదారులు అధ్యక్షులుగ నుంటారని తెల్పినారట ఇంతేకాదు ఉపన్యాసకులు తిలకుగారి రాజకీయాభిప్రాయాలగూర్చి మాటి మాసుకుంటారని ఆయనచేసిన భాషాసేవ సాంఘికసేవగూర్చి మాట్లాడుతారని తాలూక్దారుగారికి విన్నవించుకున్నారట అయినను తిలకుగారిపేరు జెప్పగానే కలిగిన భీతాహంమాత్రము మన తాలూక్దారుగారికివదలలేదట వారు కడుదీర్ఘముగా ఆలోచించి ఇట్టి సభ చేయుటకై ఆజ్ఞప్రసాదించుటకు వీలులేదని వ్రాసినారట దరుఖాస్తుయిచ్చినవారు చేయునదియేమి లేక తలవంచుకొని పోయినారట

* * * *

ఇంతటితోనే సమాప్తం అయినదనుకున్నారా? కాదు అగస్టు ౧ తేదిన నిశ్చితకాలమునకు సూబేదారు సా॥ సభాజరుగు స్థలమునకు విచ్చేసిరి వారికి తాలూక్దారు గారి ఆజ్ఞాపత్రము చూపగ వారు ఈఆజ్ఞను ధిక్కరించాలని చెప్పి సభా ప్రారంభము చేసినారట. వీరితోకూడ ఎందరో అధికారులు వచ్చినాటి సభయందు పాల్గొనిరట. చూచితిరా ప్రజలకే కాకుండ ఒక సూబా అధికారికికూడ తనక్రింది జిల్లాధికారి యిచ్చిన ఆజ్ఞ అన్యాయంగా తోచింది. ఇట్టి ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించి ప్రజలకు తోడ్పడినట్టి గుల్బర్గా సూబేదారుగారు ప్రశంసనీయులు, అధికారులంటె ఈలాంటివారుండాలె అప్పుడే మనదేశం బాగుపడుతుంది.

* * * *

ఈకాలంలో గ్రంథకర్తల సంఖ్య మిక్కుటము మగుచున్నది అందుచే ప్రెస్సులకు కూడా బాగానే పనిదొరుకుతూ వుంది గ్రంథకర్తలలో మూడురకాల వారున్నారని చెప్పవచ్చు స్వయంగ కృషిసలిపి దేశాభివృద్ధికి, భాషాభివృద్ధికి, తగినగ్రంథములు వ్రాయువారు మొదటి రకమువారు. ఇతరులుకృషి చేసివ్రాసిన గ్రంథములను తర్జుమాచేసి ప్రకటించువారు రెండవరకమువారు. ఇక మూడవ రకమువారెవ్వరంటె ఇతరులు వ్రాసిన గ్రంథములలో కొన్ని మార్పులుచేసి ప్రకటించువారు ఈరకమువారు మన రాష్ట్రములోకూడ లేకపోలేదు వీరుచేయు భాషాసేవయును యేమని ప్రశంసించాలనో నాకు తెలియదు వారిని పొగడుటకు నాకేదిక్కులు. ఒకానొకప్పుడిట్టివారు కోర్టులకెక్కి కీర్తికూడ గడిస్తారు పత్రికల్లో పేజీలకు పేజీలు వీరిగూర్చి వుంటుంది వారిఅదృష్టం యేమని చెప్పాలె!

* * * *

బరోడాశాసనసభయందు విడాకుల చట్టము గూర్చి చర్చలు జరుగుచుండ మనరాష్ట్రంలో వితంతు వివాహము చేసికొనినవారి ఆస్తిగూర్చిన చట్టమును చేయుటకు మన శాసనసభ్యులు వెనుకముందు ఆలోచిస్తూ వున్నారు. ఇట్టిచట్టము యొక బ్రిటిష్ ఇండియాయందేకాక బరోడా మున్నగు కొన్ని దేశీయ సంస్థానములలో చట్టము చేయబడి అమలునందున్నది దీనినిబట్టిచూడ మన దేశీయులు మన శాసనసభ్యులు అంతా చాల వెనుకబడియున్నామని ప్రపంచానికి తెలియకపోదు మనవిద్యాస్థితే బాగులేనప్పుడు మనవారికి నూతన అభిప్రాయాలు యెట్లు కలుగుతావి కొందరికి కలిగిన అధికసంఖ్యాకులు విన్వరానివారు కనుక వారికి క్రొత్త అభిప్రాయాలు యెట్లా గిట్టుతాయి ఇదే సంఘ సంస్కరణానికి అడ్డంగావున్నది లేకుంటె మనవారుకూడ ఇతర రాష్ట్రాలవారివలె పరుగెత్తెడివారే

* * * *

"హాయె మనపట్నంపోయె" అని వదంతి బయలుదేరినవారికి తుదకు వారిమాటనె పోయింది గోలకొండ పత్రికా స్వకీయ జ్యోతిష్కులు సూచించినది నిజము తేలింది ఈప్రకారం యెవరో జ్యోతిష్కులను అబద్ధీకులని రుజువుచేయుటకు బదులుదేర దీసిన దాని వలె తోస్తుంది. ఈవార్తవిని కొందరు పట్నం విడిచేటందుకు సిద్ధంగాయి వుండిరట కాని కోత్వాలుగారి ప్రకటనజాలి కొంతధైర్యం కలిగించట లేకున్న యేమయియుండేదో యెవరికెరుక?

వర్కింగ్ కమిటి తీర్మానములు

—

నిర్బంధింపబడినవారి ప్రశంస

—

బహిష్కరణములు జారీయుంచుటకై సూచన

—

కాంగ్రెసు వర్కింగ్ కమిటి బొంబాయి నగరమున జూలై ౨౦,౩౧ ఆగస్టు ౧ తేదులయందు రాష్ట్రపతిగారధ్యక్షులగు వల్లభ భాయి పటేలుగారి యాజమాన్యమున జరిగెను. పండిత మాలవ్యా, అబ్దుల్ కలాం అజాదు, కమలా నెహ్రూ, శేర్వాని, మధురదాసు, త్రికమ్జీ, జమునాలాలుదాసు మెహతా, లాలాదునిచంద, శివనారాయణ సింగు, హార్డికర్ గార్లు వర్కింగ్ సభ్యులు కమిటీయందు పాల్గొనిరి. దిగువ తీర్మానములు అంగీకరింపబడినవి.

(౧) భారతదేశమందు అన్ని తరగతులవారు స్వాతంత్ర్యసమరమునందు పాల్గొని, అహింసా దీక్షను విడవాడక దాదాపు ౭౫ వేలమంది చెరసాల కేగినందులకు ఈ సభవారు ప్రశంసించుచున్నారు.

౨ ఈ సమరమెంతకాలము జరిగినను అహింసా దీక్షను విడవాడక ఆత్మత్యాగము చేయవలయునని యు దేశీయులను సభవారు కోరుచున్నారు.

౩ రాబోవు నెలలో కాంగ్రెసు సంస్థలన్నియు దిగువ కార్యక్రమము నెరవేర్చవలయునని ఈ సభవారు సూచించుచున్నారు:—

౧. విదేశ వస్త్ర బహిష్కరణ

౨. సారా యితర మత్తుపదార్థముల బహిష్కరణము

౩. శాసన సభల బహిష్కరణము

౪. బ్రిటీషు వస్తువుబహిష్కరణము

౫. పోస్టాఫీసు సేవింగ్సు బ్యాంకులయందు నిలువ యుంచిన ధనమంతయు వాపసు తీసికొనుట.

౬. ప్రభుత్వాధికారులకు ప్రభుత్వ ఋణములను బహిష్కరించుట.

౭. అక్రమ పన్నుల ధిక్కరించుట

౮. పన్నుల నిరాకరణము లేక అనాధ్రాష్ట్రము సంపముల సూచించిన టాక్సుల నిరాకరణము.

౯. విద్యార్థులతము చదువు విడిచి స్వాతంత్ర జాతీయోద్యమమునందు పాల్గొనుట.

౧౦. బ్రిటీషు ఇన్సూరెన్సు, బ్యాంకింగ్, నావిక కంపెనీలకు సహాయము చేయకుండుట.

[౪] లాహోరు కాంగ్రెసు తీర్మానానుసారము శాసనసభలకు నిలువరాదనియు, కాంగ్రెసు పక్షమున శాసన సభలకు సభ్యులుగా నిలిచిన వారివద్ద టికెట్టుంగు సలుపవలయు ననియు ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

[౫] గుజరాతునందు రైతులు సంకల్పించిన పన్నుల నిరాకరణమును ఈ సభవారు ప్రశంసించుచున్నారు. వారు తమ పూర్వపు ధైర్యముతో ఈ యుద్యమమును కొనసాగించెదరని నమ్ముచున్నారు. బిహారునందు చౌకీదారీపన్ను నిరాకరణము సి పి యందలి అటవీ శాసన ధిక్కారము చేయుచున్నందులకు ప్రశంసించుచున్నారు.

(౬) విదేశ వస్త్ర విక్రేతలు కాంగ్రెసు అర్జీలు ననుసరించి ముందు విదేశ వస్త్రములను తెప్పించమని వాగ్దత్తము చేసినందులకు వారిని ఈ సభవారభినందించుచున్నారు.

౭. విసపూరు జేలు పరిస్థితులగూర్చి బాలుభాయిగారు చేసిన విచారణకు వారిని అభినందించుచున్నారు. జేలునందు ఖైదీలయెడ ప్రభుత్వమువారు జూపుచున్న అశ్రద్ధ అమానుష కృత్యములను ఈ సభవారు నిరసించుచున్నారు. రాజకీయ ఖైదీల దివసమువాడు ఈ విషయముగూర్చి దేశమంతటను తెలుపవలయును.

౮ ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు రాజకీయ నిర్బంధితుల యెడ చేసిన తరగతి విభజనమును ఈ సభవారు నిరసించుచున్నారు. జైలునందున్న దేశ సేవకుల ప్రశంసించువారి గవురవార్థము ఆగస్టు నెల ౧౦ వ తేది రాజకీయ ఖైదీల దినము జరుపవలయునని కోరుచున్నారు. ఆనాడు ఉపవాసముండి యూరేగింపులతో బహిరంగ సభలు జరుపవలయును.

౯. అలహాబాదు సమావేశమునందు సైనిక పోలీసువారి చర్యలగూర్చియు అక్రమ పన్నుల గూర్చియు గవర్నమెంటువారి బాండులు కొనకూడదనియు ప్రభుత్వము కాంగ్రెసు సంస్థలకు పట్ల విరుద్ధములని ప్రకటించినను వాని కార్యము యథావిధిగ నడుపుటకును చేసిన తీర్మానములను అమలునందుంచవలయునని యు వీనిగూర్చి బాగుగ ప్రచారము చేయవలయునని సూచించుచున్నారు.

౧౦. భారత నారీమణులు దేశ స్వాతంత్ర్యమునకై చేసినట్టియు చేయుచున్నట్టియు సేవను ఈ కమిటీవారు ప్రశంసించుచున్నారు. ముఖ్యముగ దేశబాంధవి సుబ్బమ్మ పెరిన్ కాప్టెన్ లీలావతి మున్షి హాసన్ ఇమాంసతి గార్లు చేసిన సేవను కొనియాడుచున్నారు.

౧౧ ఈ సభవారు అరెస్టు అయిన రాష్ట్రపతి స్థానాపన్నులగు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారిని కార్యదర్శులను డాక్టరు సయ్యదు మహమూదు గారిని శ్రీ రాజేంద్రప్రసాదు గారిని పండిత సుందరలాలుగార్లను అభినందించుచున్నారు. ఇంతియు కాక ఆంధ్రదేశమునందు గాంధీటోపీ నిషేధము ధిక్కరించిన వారిని ప్రశంసించుచు ఇట్టి ఉత్తర్వు ధిక్కరించ వలయునని గుంటూరు వారిని కోరుచున్నారు.

౧౨ షెహాపరు అల్లరుల విచారణ నివేదిక ముద్రించిన పిదప అందు సూచించిన విషయములగూర్చి ఆలోచించుటకును ఇండియన్ డెయిలీ మెయిలువారు ప్రకటించుటకు ఒప్పుకొని నురల నిరాకరించినందునలన దానిగూర్చి యేమి చేయవలయునో న్యాయవాదితో విచారించి తగుచర్య చేయవలయునని తీర్మానించుచున్నారు.

—

సం॥ చందా రు ౧ ౮-౦ **పూలతోట** విడి ప్రతి ౧కి రు ౦ ౨-౦

అనునది పుస్తక రూపమున మాస పత్రిక వలెనే నెల నెలకు వెడలు చుండును. ఇందు వివిధ విషయములు, కథలు, ప్రహసనములు—అన్నిటి కంటె ముఖ్యముగా బాల బాలికలకు ప్రత్యేకముగా పెద్ద అచ్చులో భారత మంతయు చిన్న కథల రూపముగాను, ఆడపిల్లల అభినయపు పాటలు మున్నగునవియును ప్రకటింపబడు చుండును ఉస్మానియా ౬ వ తరగతి విద్యార్థుల కొరకు వారి తెలుగు పాఠ్య గ్రంథములకు సంబంధించిన విషయములు ప్రతి సారియు ప్రకటించు చుండును

బీద విద్యార్థులు విడి సంచికకు పోస్టుబిళ్లలు పంపి తెప్పించుకొనవచ్చును.

మె ల్లు

పూలతోటగ్రంథమాల

పెయ్యానగరు, హనుమకొండ

—

మీరు గోలకొండపత్రిక చూచితిరా?

అటులైన నేడేమీరిది పత్రికకై వ్రాయుడు. ప్రపంచజ్ఞానమునకు పత్రికాపఠనమే ముఖ్యము. కనుక దిగువ చిరునామాకు వ్రాయుడు.

మేనేజరు
గోలకొండపత్రిక
ట్రూపుబజారు, హైదరాబాదు.

సప్రూ జయకరు రాయబారము

మహాత్మా గాంధీ, నెహ్రూగార్లు సంప్రతిం చుటకు రాజప్రతినిధి అనుమతి నొసగుట.

పండిత మోతీలాలు, జవాహర్లాలు నెహ్రూ గార్లు మహాత్మా గాంధీగారితో సంప్రతించి రాయబార విషయమున చర్చ సలుపుటకు రాజ ప్రతినిధిగారు అనుమతించిరి.

ప్రయాణ సౌకర్యము

ఆగష్టు ౧౫ వ తేదినాడు మహాత్మునితో కలియుటకు పండిత మోతీలాలు, జవహర్లాలు నెహ్రూగారలను ఎర్రవాడ చెరసాలకు తీసికొని వెళ్లుటకును. వీరికి ప్రయాణములో సకల సౌకర్యములను కలిగించుటకును సెనిటాలు, పూనా జేలు సూపరింటెండెంట్లు ఆలోచన సలిపెదరని తెలియుచున్నది.

అనుజ్ఞ

ఇట్లు మహాత్మాగాంధీ, మోతీలాలు, జవాహర్లాలు నెహ్రూగారలు కలిసి రాయబారమును సిద్ధాంతీకరించుటకు భారతదేశమంత్రియును, ఆంగ్ల మంత్రివర్గమునుగూడ అనుమతి నొసగినట్లు స్పష్టముగ తెలియుచున్నది.

ఆలస్యమునకు కారణము

ఈ అనుమతి నొసగుటకు ఆలస్యమగుటకు కారణము పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, వల్లభాయి పటేలు మొదలగు కాంగ్రెసు సభ్యుల నిర్బంధముచే దేశమునందు కలవరము దయించుటయే యట: వీరి సంప్రతింపులను అధిక పక్షమువారు ప్రతికూలముగా నున్నను కాంగ్రెసు సంఘమువారికి అవకాశమును కలిగించుటకు రాజ ప్రతినిధి ప్రతిజ్ఞబూనియుండుటచే అనుమతి నొసగెను. బొంబాయి వారు ఇట్టి సంధికి ప్రతికూలుర గాకుండవలయునని సిమ్లా రాజకీయ వేత్తలు కోరుచున్నారు.

నూతన దృక్పథము

సర్ తేజ్ బహద్దూర్ సప్రూ ఇంగ్లిస్థానమునుండి వచ్చిన తోడనే సిమ్లా కార్యదర్శి వర్గ దృక్పథమునందు మార్పు కలిగెను. కన్సర్వేటివు పక్షము వారిలోపలకు బడిగల ప్రముఖులందరును ఇర్విన్ ప్రభువుతో నేకీభవించిరని తెలియుచున్నది. మాలవ్యా ప్రభృతుల నిర్బంధము వలన కేసరియొక్క ప్రభుత్వము సెడుదయించినదనుమానము, సంధి ప్రయత్నము ఫలించనేని నశించగలదని చాలమంది యూహించుచున్నారు. బొంబాయి పరిస్థితులను సిమ్లా ప్రముఖులు శ్రద్ధగా గమనించుచున్నారు.

గదులు ఖాళీ చేయుట

ఎరవాడ చెరసాలలోనున్న కె. ఎం. మున్షి, జమునాదాసు ద్వారకదాసు మొదలగు వారిని నాసిక్ చెరసాలకు పంపి ఏడు గదులను పండిత మోతీలాలు జవహర్లాలు నెహ్రూగారలకు ఖాళీ చేసిరి. వల్లభాయి పటేలు గారిని కూడ వచటికే పంపి సంధి రాయబారములో వీరిగూడ పాల్గొనునట్లు చేయుదురని తెలియుచున్నది. ఈ విషయమున సెనిటాలు చెరసాలకట్టి ఆజ్ఞయువచ్చియుండలేదు. వి. జె పటేలు సర్ పురుషోత్తమదాసు ఠాకూర్దాసుగారు మాలవ్యా ప్రభృతులను కలిసి సంధివిషయమున ముచ్చటించిరి,

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ

వీరును పండిత జవహర్లాలుగారును, కాంగ్రెసు మహాసభ కార్యదర్శులగు డాక్టరు సయ్యదు మహమూదును ఆగష్టు ౧౦ వ తేదిన నైనిటాలు చెరసాలనుండి యెరవాడకు ప్రయాణమైరి.

ఆగష్టు ౧౧ వ తేదినాటి రెండు గంటలకు పండిత జవహర్లాలుగారు అలహాబాదునుండి కల్యాణ్ చేరి వీరి వివట దింపి యెరవాడకు తీసికొని పోయిరి,

సంభాషణ

గాంధీ మహాత్మునికిని నెహ్రూ పండితులకును ఆగష్టు ౧౪ వ తేదిన సంభాషణ జరిగినది ఫలితము ఈ రెండుమూడు రోజులలో ప్రకటింపబడవచ్చును

ఏబది రూపాయిల నోటు

ఇండియా ప్రభుత్వము ఏబది రూపాయిల క్రొత్తనోటు జారీచేయుచున్నది. వివరములు గెజెటులో ప్రకటింపబడినవి

భూరి విరాళము

ముజఫర్ పూరునందలి జమీందారు [illegible] గదాధర ప్రసాదు [illegible] విద్యాపీఠ ఆధారభూతముగ నొసంగిరి.

వివిధ వార్తలు

నూతనచట్టము

శాంతికి భంగకరము లేవట్టియు ఇట్టివానికి సంబంధించినవని ప్రభుత్వమువారు భావించినట్టియు ఏ సంఘముననైనను పత్రమునకైనను నష్టమును కలిగించినట్టియు వంశముగల లిఖితపత్రికలైనను శాసనములైనను అచ్చుకాగితమువారు గెజెటులో నూతనచట్టమొకటి భారతదేశ ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించియున్నారని అసోసియేటెడ్ ప్రెసువారు తెలుపుచున్నారు ఇట్టి వస్తువులను స్వాధీనపరచుకొనుటకుగూడ ప్రభుత్వమువారికి అధికారము కలిగియుండును ఈ శాసనము ఆగష్టు ౧౫ వ తేదినుండి ప్రచారమునకు వచ్చినది ఇట్టి చట్టమును కాంగ్రెసువారు నిరసించుచు ప్రజలను శిక్షలు తప్పించుకొనుటకై ఆదాయమును తగ్గించుటకై సంకల్పించుకొనుచున్నారని అభిప్రాయపడుచున్నారు.

జాతీయపతాకము

బొంబాయి కార్పొరేషన్ వారు పురపాలకసభ్యభవనముపై జాతీయపతాకమును నెలకొల్పవలయునని తీర్మానించి ఈసంగతి తెలియుటకుగాను నొక ప్రతి స్థానికపోలీసు కమిషనరుకు పంపిరి. సైతీర్మానము ఆచరణకు తెచ్చుటకు ఆగష్టు నెల పారిశుద్ధ్యసంఘ సమావేశమున ప్రవేశపెట్టబడును

గాంధిటోపి నిషేధము

గుంటూరుజిల్లా మేజిస్ట్రేటు గాంధిటోపి నిషేధించు ఆజ్ఞ నొసంగెను కాని ఉన్నతన్యాయస్థానమువారీ నిర్బంధమును తొలగించిరి

కలకత్తా మేయరు ఎన్నిక

కలకత్తా మేయరును ఎన్నుకొనుటకై సభ జరిగెను ఈ విషయమున రెండుపక్షములేర్పడినవి ఒకటి సేనుగుప్తావారిది రెండవది సుభాష బోసుగారిది మేయరు పదవికి మున్సల్మానును నెన్నుకొనినచో తాము పోటీచేయుమని సేనుగుప్తాగారు చెప్పిరని సభలో ప్రకటింపబడెను ప్రజలు హాలులోచేరి అల్లరిచేసిరి సభజరుగుట దుర్లభమయ్యెను వెలుపల బోసుపార్టీ వారికిని, సేనుగుప్తపార్టీ వారికి బాగా కలహము జరిగెను శరత్ బోసుగారిని కొట్ట ప్రయత్నించగ వారు యెంతో ప్రయత్నము మీద తప్పించుకొనిరి,

పాటియాలా విచారణ

పాటియాలా మహారాజాగారిపై ఆరోపింపబడిన నేరముల విచారణార్థము రాజప్రతినిధిగారి యాజ్ఞానుసారము ఫిటిజపాట్రిక్ గారిని నియమించిరి. వారు విచారణ సలిపి నేరములు నిరాధారములనియు, బుజువు కాలేదనియు తెలిపిరి ఇంకు నేర మారోపించినవారెవ్వరును సాక్షులుగా రాలేదు.

అప్ఘనిస్థాను పరిస్థితులు

జూలై ౨౮ వ తేదినాడు జమ్రూదుకు సమీపమున తిరుగుబాటు దారులకును ప్రభుత్వ సైన్యములకును సంఘర్షణ జరిగెను, ముగ్గురు హతులైరి, మిగతవారు పారిపోయిరి. జబల్సిరాజ సమీప ప్రాంతమున, చారికర గ్రామ వాసులు యుద్ధమొనరించుటకు సంసిద్ధులై యున్నారు తిరుగుబాటుదారులపై బాంబు ప్రయోగింపబడెను. రాజద్రోహులు తమ గ్రామములలోనే యున్నారు.

గాంధీటోపీల నిషేధము తొలగుట

కాకినాడయందు గాంధిటోపి నిషేధింపబడి యుండెను ఈ సందర్భమున కొన్ని అరెస్టులుకూడ జరిగెనుకాని ఇప్పుడీ నిషేధము రద్దుచేయబడినదని తెలియుచున్నది

నిరుద్యోగుల సంఖ్య

ఇంగ్లండునందు ఆగష్టు ౬ వ తేదిన నిరుద్యోగులు ౨౦ లక్ష లుండిరి

రాజకీయ నిర్బంధితుల దివసము

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభ తీర్మానానుసారము బొంబాయి కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఆగష్టు ౧౦ వ తేది గొప్ప యూరేగింపు జరిపిరి సర్దారు వల్లభాయి పటేలు మొదలగువారు నిర్బంధింపబడుటచే యుద్ధసంఘమువారయి నాటి యూరేగింపుపూర్వము జరిగిన సభలకు డిక్టేటర్లు హాజరై మార్గముగా కోటవద్దకేగిరి. యూరేగింపులో పోలీసువారు జోక్యము కల్పించుకొనలేదు. యూరేగింపు శాంతికరముగ జరిగెను. కార్యక్రమము జరుగునట్లు యుద్ధసంఘమువారు మంచిపద్ధతులపై ఏర్పాట్లను గావించిరి. యుద్ధసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీమతి హంసమెహతాసతిగారును, పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, విఠలభాయి పటేలుగార్లును యూరేగింపునందు యుండిరి

ఠాగూరుగారు

వీరిప్పుడు బెర్లిన్ నగరమున నున్నారు. భారతదేశ పరిస్థితులనుగూర్చి వారితో ప్రశ్నింప వారీవిధముగ చెప్పిరి.

మహాత్మా గాంధీగారి సూచనల ప్రకారము భారతీయుల కృషి ఫలించనున్నది నాయన్నతోద్దేశములకై ప్రయత్నించుచున్నంతవరకు నేను మాత్రము వారికి యుండగూర్చి గర్వించుచున్నాను. భారతదేశము ప్రపంచమునకు విశ్వసనీయముగ నుండవలయును. భారతదేశమునకిట్టి ప్రభుత్వముండుటతో ఇప్పుడు కను గొనగలము. ప్రత్యక్షముగా శాశ్వతమగు అభివృద్ధి జెందుచుండును. కనుక భారతదేశ పరిస్థితులనుసరించి ప్రభుత్వ ముండవలయును. ఇది భారతీయ వాతావరణమునుండియే నిర్మాణమగును. భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనయుండితీరును.

నూతనపద్ధతి సత్యాగ్రహము

అమరావతి యను స్టేషనులో ఆగష్టు ౧౦ వ తేదనాడు రైల్వే ప్రయాణీకులు నూతనపద్ధతిపై సత్యాగ్రహము సలిపిరి. ఈ స్టేషనుకు రైలువచ్చువరకు రైలులోని దీపములు చల్లారెను ప్రయాణీకులీవిషయమును గార్డుతో చెప్పిరి కాని యాతడు శ్రద్ధగైకొనలేదు అందుచే ప్రయాణీకులందరును రైలునుండి దిగి రైలుదారులో సత్యాగ్రహము సలిపిరి. రైలు నడిచుటకు స్టేషనుమాస్టరు పోయి మిక్కుటముగ దీపములు వెలిగించిరి

వర్ష గ్రామం

మహబూబు నగరు జిల్లా వర్ష గ్రామం శేషగిరిరావు పటువారిగారి చిన్న కొమారుడైన బాల క్రిషణరావు పంతొమ్మిది దినములనుండి జ్వరముతో బైటకి పెట్టి ఆషాఢబహుళ శుక్రవారము సాయంత్రి పండ్రెండు ఘంటలకు పరలోక గతుడాయెను ఓన్ని ఉపచారములు చేసినను. ఎన్ని దానధర్మములు చేసినను ఎన్ని పూజలుచేసినను ఎన్ని భజనలు చేసినను భగవంతునికి దయలేకపోయెను ఈచిన్న కుమారుని వయస్సు రెండుసంవత్సరములయి వుండెను. ఈచిన్న వయస్సులో దేవకీవసుదేవులకు గోపాలకృష్ణుడు చూపించి నటుల ఈబాలకిషణరావుగారు కూడా తల్లితండ్రికి కృష్ణలీలలు చూపినందుకు తల్లిదండ్రుల దుఃఖము చెప్ప నలవికాకుండా వున్నది. మరణించిన బాలకిషణరావుగారి ఆత్మకు భగవంతుడు చిరకాలము శాంతి నొసంగు గాత అని ప్రార్థించు చున్నాము.

ఇట్లు, విధేయుడు

భట్టుకొండమరాజు ఉపాధ్యాయుడు వర్ష గ్రామం

గోలకొండపత్రిక

ప్రమోదూత నామ సం॥ శ్రావణ బ॥ ౮

బుధవారము

ప్రజాపక్ష విద్యామహాసభ

ప్రజాపక్ష విద్యామహాసభ ప్రథమ సమావేశము ౧౩౩౯ ఫ ఆజూరు నెల ౨౦, ౨౧ తేదులయందు జరిగియుండెను. ద్వితీయ సమావేశమును సకాలమునకు జరుపుటకు కార్యనిర్వాహకులు సర్వసన్నాహములు చేసిరి. కాని ప్రభుత్వమువారినుండి సభాధ్యక్షులు ఈరాష్ట్రమునకు రాకూడదను ప్రతిబంధకము కలుగుటచే ఆలస్యమునకు కారణమయ్యెను. కార్యనిర్వాహకులు కోరికపై దయామయులును, విద్యాప్రియులును, అగు మన ప్రభుత్వము వారు పునరాలోచించి సభకనుమతి నొసంగిరి. ఇక సమావేశము ఈనెల ౨౦, అబాన్ నెల ౧ తేదులయందు జరుగును. అధ్యక్షులు పూర్వ మెన్నుకొనబడిన డాక్టరు రాజ్రపసాదు శ్రీవాస్తవగారే.

సభా సమావేశమగుటకు మూడు వారముల గడువు మాత్రమే కలదు. అందుచే సమావేశము గూర్చి ప్రచారము సలుపుటకు కార్యనిర్వాహకులకంత అవకాశము లేదు. గతసమావేశమునందు జరిగిన విషయములను బట్టియు, ఇపుడు జరుగవలసిన పనులను బట్టియు, సభాప్రాముఖ్యతను దేశీయులకు తెలియక పోలేదు. గతసమావేశమునందు ఆంధ్రులు అధిక సంఖ్యాకులు పాల్గొని సభను జయప్రద మొనరించిరి. అదేవిధముగ నీసంవత్సరము అన్ని జిల్లాల వారును సభలో పాల్గొనెదరని మేము కోరుచున్నాము.

గత సమావేశము జరిగినపిమ్మట మనరాష్ట్రము యొక్క విద్యాసమస్యలగూర్చి యెన్నియో విషయములు బయలుదేరినవి. మనప్రభుత్వము వారన్ని సభలకు తమ అనుజ్ఞ నైకొనవలయునని ప్రకటించిరి. ప్రభుత్వమువారు విద్యావిషయక సభలకనుమతి నొసంగు చున్నను, అనుజ్ఞకై ప్రయత్నించుటలో కాలహరణమగుచున్నది. సభల గూర్చి జిల్లాల తాలుకాదారులును, కొత్వాలు గారును విచారించుటయేగాక ఈ సాధారణ విషయము గూర్చి ప్రభుత్వసభవారి అమూల్య కాలముగూడ వ్యర్థమగుచున్నది. మహాపురుషులయొక్కయు, దేశభక్తులయొక్కయు, వర్ధంతులు మున్నగునవి జరుపుకొనుటకాటంకములు కలుగుచున్నవి. దేశీయులలో ఈవిషయము, నెడ ప్రభుత్వముపై అసమ్మతి వ్యాపించుచున్నది. కనుక ఈగస్తీ నిరద్దు చేయించుటకు మనముగట్టి ప్రయత్నము చేయవలసియున్నది.

ఇంతియగాక ఇటీవల భారతదేశ రాజ్యాంగ సంస్కరణములు సూచించుటకై నియమింపబడిన సైమన్ కమిషన్ వారుమనరాష్ట్రవిద్యాపరిస్థితులు హీన దశయందున్నవని సూచించిరి. మనరాష్ట్రము స్వదేశసంస్థానములలో నాయకమణియైనను, విద్యావిషయమున చాల వెనుకబడి యున్నదని అభిప్రాయపడిరి. ఇది దేశాభిమానులకును విద్యాభిమానులకును విచారము కలిగింపక మానదు. ఇట్టిదుస్థితి తొలగించుటకు మనమేమి చేయవలయునో ఆలోచింపవలసియున్నది. నిర్బంధ విద్యావిధానమింతవరకు ప్రభుత్వమువారాచరణమునకు దేనులేదు. దీనిని వెంటనే అమలు జరుపవలయునని కోరవలసియున్నది. లేనిచో మనము ఇతరరాష్ట్రములవారితో సమానులము కాజాలము.

లోగ మేము విద్యాస్థితిగూర్చివ్రాయుచు దెలిపినట్లు ప్రభుత్వమువారు యేటేట ౭౦ లక్షలు వెచ్చించినను విద్యాప్రచారము తగువిధమున జరుగుటలేదు. దీనియందేమి లోపముకలదో, ప్రభుత్వమును, ప్రజలను,నిర్వహించవలసిన బాధ్యతలేవియో కనుగొనవలసి యున్నది దేశమునందలి అన్ని సమస్యలలో విద్యాసమస్య ముఖ్యమైనది దేశాభివృద్ధికివిద్యయే ప్రధానము. విద్య బాగుగప్రచారము కానిది రాజకీయ సాంఘిక, ఆర్థిక, సమస్యల పరిష్కారము కాజాలదు. కనుక నీవిషయములను బట్టిచూడ రాబోవుసమావేశము చాలముఖ్యమైనదని గన్పట్టకపోదు. అందువలన దేశీయులు అధిక సంఖ్యాకులిందు పాల్గొని విద్యావిషయమున గల లోపములను ప్రకటించి, సంస్కరణముల గూర్చి ఆలోచింతురని కోరుచున్నాము

ప్లేగువ్యాధి: నివారణోపాయములు

ఈవత్సరము ప్లేగువ్యాధి నివారణమునకై మన ఆరోగ్యశాఖవారు సులకువత్తో పనిచేయుచున్నందులకెంతయు ప్రశంసనీయులు. గిరాంచికయందును, ఈసంచికయందును, మనఆరోగ్య శాఖవారు ప్రకటించిన విషయములను ప్రజలు గమనించెదరనియు, తిదానుసారము ఆచరించి తమకేగాక దేశమునకు గూడ మేలొనర్చెదరనియు మేమాశించుచున్నాము. ఈపాడు ప్లేగువలన ప్రతిసంవత్సరమెంత నష్టము కలుగుచున్నదో సర్వజన విదితమే. ఇపుడు ఆరోగ్యశాఖవారు ప్రజలకు సర్వవిధములతోడ్పడుటకు సంసిద్ధులైయున్నారు. కనుక ప్రజలీఅవకాశమును వినియోగించుకొననిచో వారికే హెచ్చు నష్టములు కలుగుననుటలో సందియమేమి!

ఇంతియగాక ప్రస్తుతము వ్యాపించుచున్న కలరా వ్యాధిని వారణమునకు ఆరోగ్యశాఖవారు దేశభాషలలో కరపత్రములు ప్రకటించ వలయును. కంటోన్మెంటు ఆరోగ్యశాఖవారివలె ప్రతినిధికి ఉపన్యాసముల నిప్పించ వలయును. అప్పుడు ప్రజలకు బాగుగ తెలిసి వ్యాధి తగులకుండ ప్రయత్నించెదరు. ప్రజలకు ఆరోగ్యవిషయములు తెలియనందున సాధారణముగ ప్లేగు,కలరా మున్నగు అంటు వ్యాధులు త్వరగ వ్యాపించుచున్నవి. కనుక వారికి వ్యాధి గూర్చి బాగుగ తెలియుటకును మూఢ విశ్వాసములకు లోబడి నష్టముల పాలుగాకుండు నట్లును, ఆరోగ్య శాఖాధికారులు బోధించవలయును. ఈవిషయమున ఆరోగ్యశాఖాధ్యక్షులు శ్రద్ధ వహించెదరుగాక!

గమనించ దగిన విషయములు

౧. వ్యాధిసోకిన ప్రదేశములకు పోకుండ ప్రయత్నించుడు.

౨. వ్యాధియున్న స్థలమునుండి యెవరినైన మీయింటికేకాని నగరములోకేకాని రానివ్వకుడు.

౩. వ్యాధియున్న స్థలమునుండి యెవరైన వచ్చి నివసించినచో మీరు మహెల్లా ప్లేగు శాఖవారికే కాని సఫాయివారికే కాని తెలుప వలయును,

౪. మీ గృహములను, చుట్టు ప్రక్కలును, పరిశుభ్రముగ నుంచుడు. సఫాయివారు అశ్రద్ధ చేయుచున్న వెంటనే సఫాయి కమిష్నరు గారికి దెలుపుడు.

౫. భోజన పదార్థములపై ఎలుకలు తిరుగకుండు నట్లు మూతలు పెట్టుడు.

ప్లేగువ్యాధి

ఆరోగ్య శాఖాధ్యక్షుల ప్రకటన

౧౩౩౯ ఫ మహారేవరు నెల ౨౨ వ తేదిన సూర్తాళ్ బజారు నందు ఒక పిల్లవానికి, ప్లేగు సోకెను. ఇతడు వెంటనె అసుపత్రికి చేర్చబడెను. ఎలుకలు కూడ పడినవి. వానిని పరీక్షించగ ప్లేగు ఎలుకలని తేలినది.

ఈవ్యాధి నివారణకై దిగువ సూచనలు గావింప బడుచున్నవి:—

౧. ప్లేగు శాఖవారు ప్రతి మహెల్లాయందు ఎలుకల బట్టుటకై యేర్పాట్లు చేసియున్నారు. ప్రజలు వారికి తోడ్పడ వలయును.

౨. ఎలుకలు బడినను, లేక ప్లేగు సోకినను వెంటనె సఫాయివారికి, ప్లేగు శాఖకును తెలుప వలయును.

౩ పడిన ఎలుక గూర్చి అను మానమున్నచో అట్టి ఎలుకను ఒక టిన్ను పెట్టెలో వేసి మట్టి నూనె పోయవలయును. దీనిని ప్లేగు శాఖవారికె కాని సఫాయి వారికే కాని నివ్వవలయును. ఎలుకలు పడ్డచోట మట్టి నూనె చల్ల వలయును.

౪. బోనులో పట్టిన ఎలుకలను ప్లేగు శాఖవారి కివ్వ వలయును.

ఇండ్లుఖాళీ చేయుట

౧. పస్తిని యందేని ప్లేగు వ్యాపించిన వెంటనె అఫీధివారు తమయిండ్లను ఖాళీచేసి దిగువ వ్రాసిన ౧౨ క్యాంపులలో యేదేని నొక క్యాంపునందుండ వలయును. ఇచట వారికి పర్దా, దీపములు మున్నగు సౌకర్యములు చేయబడును:—

దేవరి యూంసింగు, షాళిబ్లి, దిలావర్ గంజు, బహాదురుపురం, కిషన్ బాగు, ఈద్గా, హైదాబాదు అడ్డిగమెట్టు మషీరాబాదు,పంజగుట్ట (పాతది).పంజగుట్ట (క్రొత్తది)పంజగుట్ట (అర్థికశాఖ)

౨. ప్లేగు సోకినవారికి లింగపల్లి యందున్న ప్లేగు అసుపత్రిలో చికిత్స చేయబడును. ఈ అసుపత్రి యందు చెర్చుకొనబడిన రోగులు ప్రైవేటు డాక్టరులతో కూడ చికిత్స చేయించుకొన వచ్చును. మందులు, ఆహారము, బట్టలు, అసుపత్రియందే యియ్యబడును. లేక స్వంత డాక్టరులచే తెప్పించుకొన వచ్చును. అసుపత్రియందు జరిగిన లోపముగూర్చి మషీరాబాదు యందుండు ప్రత్యేక ప్లేగు అధికారికి తెల్పిన వారు సానుభూతితో విచారించెదరు.

ప్లేగు టీకాలు

౧. వ్యాధి వ్యాపింపక మున్నె టీకాలు తీయించుకొనుడు. దీనివలన మీ ప్రాణములే గాక ఇతర వీధులవారి ప్రాణములు దక్కును.

౨. ప్రతి ప్రభుత్వ అసుపత్రియందు ప్లేగు టీకాల మందుండును. ప్లేగుశాఖ డాక్టరులు ప్రతి వీధి ప్రజలకు టీకాలు తీయుదురు. ఇండ్లలో తీయవలసి యున్న యీ డాక్టరులకు తెల్పిన వచ్చెదరు.

౩. గోషా స్త్రీలకొరకు విక్టోరియా జనానా అసుపత్రి యందలి స్త్రీడాక్టరులు టీకాలు తీయగలరు.

వ్యాధి సోకకుండునట్లు జాగ్రత

౧. మీ గృహములశుభ్రముగనుంచుకొనుడు

౨. మీ గృహములలో ఎలుక బిలములున్న ప్లేగు శాఖవారికి దెలుపుడు

౩. మీ గృహములలో ఎలుకలు పడినచో ప్లేగు క్యాంపునకు పోవుడు.

రెడ్డి వసతిగృహ వార్షికోత్సవము

రెడ్డివిద్యార్థి వసతిగృహ వార్షికోత్సవమును, రెడ్డి గ్రంథాలయ ప్రవేశోత్సవమును మహారాజా సర్ కిషన్‌ప్రసాదు బహద్దుర్ యమినుస్సల్తనత్ సదరె ఆజమ్‌గారి యాజమాన్యమున ఈ ౧౩౩౯ ఫసిలి ఆబాన్ నెల ౭,౮ తారీఖులలో [భాద్రపద బ॥ ౮,౯లు] జరుప బడును. ఆదే సమయమున రెడ్డిహాస్టలు యొక్కయు, రెడ్డిజన సంఘము యొక్కయు క్రొత్త ఎన్నికలు జరుగును. మరియు రెడ్డిజనసంఘ నిబంధనలు ఆమోదింప బడును. కావున రెడ్డిజనసంఘ సభ్యులగు మీరు తప్పక పై తారీఖులందు రెడ్డిహాస్టలునకు దయచేసి మమ్ము అనుగ్రహింతురని మనవి. సభ్యు లందరికిని భోజన వసతు లేర్పాటు చేయబడి యున్నవి. ఈ యుత్సవము రెడ్ల కందరికిని సంబంధించిన విషయము కావున ఎన్ని పను లున్నను తాము అవకాశము కలిగించుకొని తప్పక విచ్చేసి తమ జాత్యభిమానమును వెల్ల డింతురని కోరుచున్నాము. అనేక రెడ్డి సోదరులు విచ్చేయు చున్నారు.

ఇట్లు విధేయుడు,
జనరల్ సెక్రటరీ.

స్థానిక వార్తలు

నియామకము

భూవ్యాదాయశాఖ సంయుక్త కార్యదర్శి యగు నవాబు ఆగాయార్జంగు బహద్దురుకు బదులుగ కరీంనగరము అవ్వల్ తాలూక్దారులుగా నున్న శ్రీ రాఘవేంద్రరావు గారిని నియమించిరి.

తగ్గింపు

ఉన్నత న్యాయస్థాన సేవదారులగు హిదాయతు అహమదుసా॥ బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి ని కాజి మునీరొద్దీన్ సా॥ మున్సిఫు బదులుగా నియమించుటకును, వీరిని ఉన్నత న్యాయస్థాన సేవదారులుగా నియమించుటకును ఆజ్ఞయైనది.

పిక్థాల్‌గారు

వీరు ప్రత్యేకసెలవుపై ఇంగ్లాండునందున్నారు. వీరు రౌండుటేబిల్ సభకు ఇచ్చటినుండి పోవు ప్రతినిధులతో పనిచేయుటకు అంగీకరింపబడినది.

పూర్వపు ప్రధాన న్యాయమూర్తి

పూర్వపు ప్రధాన న్యాయమూర్తులగు నవాబు జుల్‌ఖదుజంగు బహద్దురు గత బుధవారము నాడు స్వర్గస్థులైరి. అందుచే ఆనాడు ఉన్నత న్యాయస్థానమునకు సెలవొసగ బడెను

అలవెన్సు

వైద్య కళాశాల ప్రొఫెసరులగు డాక్టరు మార్గీకరు డాక్టరు అబ్దుర్రహమాన్ ఖాన్ గార్లకు నూరేసి రూప్యముల అలవెన్సు యొసగుట కాజ్ఞ యొసగబడినది.

సెలవు

సుంకముశాఖ మదద్గారు మొహతమిములగు మౌల్వీ మహమ్మదు ముస్తఫాయారుఖాన్ సా॥ రెండునెలల యిరువదిమూడు రోజుల సెలవు గైకొనిరి.

గుల్బర్గా సెషన్సు జడ్జిలగు మౌల్వీ మీరుఅలంఅలీఖాన్ సా॥ ఆరునెలల ప్రత్యేకసెలవు గైకొనినందున క్రింది తాత్కాలిక నియామకములు జరిగెను.

(౧) ఔరంగాబాదు సదరు అదాలతు జాయింటు జాజిలగు అప్పారెడ్డిగారు గుల్బర్గా షషన్ జజ్ పై

(౨) మహబూబునగరము జిల్లా అదాలతు జాజంటుగు మౌల్వీ మీరు షౌకత్ అలీ ఖాన్ సా॥ ఔరంగాబాద జాయిటు షషన్ జజ్ పై

[౩] మహబూబునగరం జిల్లా నిజామతుపై సర్కారీ వకీలగు మౌల్వీ షుజాఉద్దీను సా॥

కవాయిదుశాఖ సహాయకార్యదర్శులగు మహమ్మద్ రఫీఖాన్ సా॥కు కంటిచికిత్స చేయించుకొనుటకై ౧ నెల ౨౨ దినములు సెలవు అంగీకరింప బడినది.

శ్రావణ పక్ష

[illegible]

ధనాప హరణము

అబ్కారి నిజామతుశాఖ సేవదారగు వెంకట రంగయ్య నాయుడుగారిని రు ౧౩౦౫౮ ధనాప హరణము గావించిన నేరముపై నగరరక్షక శాఖవారు నిర్బంధించిరి.

స్వదేశీలీగ్

స్వదేశీ వస్తువులయందు జనులకు అభిరుచి గలిగించుటకై స్వదేశీలీగ్ అను నొక సంఘము స్థాపించబడినది. దీని శ్రీమతి పద్మజా నాయుడుగారు అధ్యక్షులు

భారతదేశ సేనాధిపతిగారు

భారతదేశ సేనాధిపతులగు సర్ విలియం బర్డువుడ్ గత సోమవారము నాడు యిచ్చటికి విచ్చేసిరి. వీరి గౌరవార్థము ౧౭ తోపులు ప్రేల్చబడెను. వీరు మొన్న సికింద్రాబాదులోని ప్రేమ్రగౌండులో వివిధసేన శాఖలను విలోకించిరి. సైనిక వైద్యాలయమును గూడ చూచిరి. సాయంత్రమున ఫలకునుమా కేగిరి. నిన్న బేగంపేట ప్రేమ్రగౌండున కేగి పంజాబి రెజిమెంటు మొదలగువానిని చూచి ప్రభువుగారితో భోజనము చేసిరి. హుడుగ్హూములకు ఉస్మాన్ యారద్దౌలా మొదలగు సైన్యాధికారులతో తేనీరు పుచ్చుకొనిరి

నిన్న రాత్రి ప్రధాన మంత్రులగు మహారాజ సర్ కిషన్ ప్రసాదు బహద్దురుగారి దేవిడీలో భారతదేశ సేనాధిపతులగు సర్ విలియం బర్డువుడ్ గారికి గొప్ప విందొసగబడెను. ప్రభుత్వోద్యోగు లందరును విందునకు విచ్చేసిరి

బూబెల్సు సంఘము

అయిదు వత్సరముల క్రింద స్థాపింపబడిన పైసంఘము వారు కొలదిరోజులలో ఒక నూతన ఇంగ్లీషు నాటకమును ప్రదర్శించనున్నారని తెలియుచున్నది.

కత్తితో పొడచుట

చాదరుఘాటువద్ద డాక్టరు మిస్ డికోస్టాయను నామెను ఎడ్వర్డు డికోస్టాయను నాతడు కత్తిచే పొడిచెను. ఇందుచే చేతికి తీవ్రమైన గాయము తగిలెను. పోలీసు విచారణ సలుపుచున్నది.

మరమ్మతులు

[illegible] తయారు చేయుటకుగాను బాగుకై [illegible] వరంగలు జిల్లా వెంకటాపురం [illegible] చేయుటకు రు. [illegible], చిన్నపిల్లారోడు సంవత్సర [illegible] రు. [illegible] హెచ్చువిచ్చుటకును ఉస్మానియా అసుపత్రికి బాగుచేయుటకు రు. [illegible] ఆదేఅసుపత్రియందు [illegible] చదరుఘాటు హైస్కూలు భవనములో కొంతభాగము హెచ్చించుటకై రు [illegible] అంగీకరింప బడినవి.

మాలుశాఖాపరీక్ష

ఈపరీక్ష రాబోవు దైనెలలో జరుగునని ప్రకటింప బడినది.

అమరచింత సంస్థానము

ఈ సంస్థానము కోర్టుఆఫ్ వార్డ్సునందు చేర్చ బడినది.

ఉప్పువలనలాభ మేమి?

చొల్లేటి- నృసింహశర్మగారు

౧. పట్టు బట్టను ఉప్పువేసిన నీటిలో కొంతసేపు ఉంచి మీద అరవేసి ఇస్త్రీచేసిన గట్టిగాననగును.

౨. నీళ్లలో పిండినరంగు పోవునను భయము గల బట్టల ఉప్పు వేసిన వేడి నీటిలో నుంచి నీళ్లు చల్లపడిన పిదప శుభ్రపరచిన రంగు పోదు.

౩. నిమ్మరసములో ఉప్పువేసి త్రుప్పు పట్టిన వానిని తోమిన త్రుప్పుపోవును.

౪. చీనీ పాత్రనులపై ఊరుగాయ మరకలు పట్టిన ఉప్పునీటితో కడగ వలెను.

౫. నిప్పు వలన నెచ్చటనైన కాలినను, తేలు మొదలగు విషజంతువులు కుట్టినను, ఉప్పునకొద్దిగా తడిపి పట్టీవేసిన విష నివారణయగును.

౬. గుడ్డలపై సిరాపడిన నాచోటు ఉప్పు నీటిలో కొంతసేపు ఉంచి శుభ్రపరచిన మరకలుండవు.

౭. చల్లని నీళ్లలో ఉప్పువేసి త్రాగిన డొక్కనొప్పి, కడుపునొప్పి తగ్గును, అన్నము జీర్ణమగును.

౮. బొగ్గుపొడిలో ఉప్పు కలిపి పండ్లు తోముకొనిన పండ్లు మల్లెపువ్వులవలె తెల్లగానగును,నోటి దుర్వాసనను బోగొట్టును.

౯. సైంధలవణమును చింతపండులో గాని శొంఠిపొడిలో గాని కలిపి తినిన పిత్తవికారముల దూరపరచును.

౧౦. మోమ్ బత్తిని తెల్లగా చేయవలె నన్న పసికడుగులో ఉప్పు కలిపి అందు కొంతసేపుంచి గంధకపు తేజాబుతో కడిగిన తెల్లనగును.

౧౧. ఉప్పు ఆహారమును రుచికరముగా నే యును.

౧౨. ఉప్పువల్ల మంచి రక్తము తయారగును.

౧౩. వేడినీటిలో ఉప్పు వేసి త్రాగిన ఒకటి రెండుతూర్లు పాచనమగును.

౧౪. పసుపులో ఉప్పు పెరుగు కలిపి త్రోస్సకు పట్టించిన దుర్వాసన రాక మెత్తపడును.

౧౫. మృతకళేబరములు మురగకుంటకై తురుకలు గోరీలలో వేయుదురు.

౧౬. నాలుక చేరులు వచ్చిన పశువుల నాలుకపై వ్రాసిన విరిగి తగ్గును.

౧౭. వేడిఉప్పు కాపి- కట్టిన- కళ్లినొప్పులు వాతనొప్పులు తగ్గును.

అతియాతు విచారణ

కొన్ని సంవత్సరముల క్రింద జాగీరాతులలో గల ఆతాయి సల్తానిమాషు విచారణ ఖాన్యా వారె చేయవలయునని ప్రభువుగారు ప్రకటించి యుండిరి. తదానుసార మింత వరకు జరుగుచుండెను. కాని కొందరు పెద్ద జాగీర్దారుల సూచనపై మరల ప్రభుత్వసభవా రాలోచనచేసి ప్రభువుగారివద్దకు పంపిరి. జాగీరాతువందున్న మాషు జాగీర్దారులే విచారణ చేయవచ్చుననియు దీనిపై అతియాత్ శాఖలో మారాఫా చేయవచ్చునని ప్రభువుగారు ఫర్మానా జారీచేసిరి. కాని అతియాత్ శాఖాధికారులు దీనివలన జాగీర్దారులు మాషుదారులకు నష్టము కలిగించెదరని తమపై అధికారులకు తెలిపిరి. ప్రిన్స్‌గారు ఫర్మానామును నిలిపియుంచిరి. కాని ఫర్మాను అచరణమం దుంచవలయునని మరల పకటింపబడినది? ఇకముందు జాగీర్దారులే తమ తమ జాగీరుల అతాయి సుల్తాని మాషుగూర్చి విచారణ సలిపెదరు.

మాలవ్యాగారి నిర్బంధ విమోచనము

జుర్మానా చెల్లించిన వారెవరు?

"ప్రధాన న్యాయాధికారితో జుర్మానా గైకొనకుండుటకు నిక్కచ్చిగా చెప్పియుంటిని కారాగృహాధికారులకు జుర్మానా గైకొనుటకేకాని గడువుకు పూర్వము నిర్బంధితుని విడుదల చేయుటకే కాని యెట్టిఅధికారమును లేదని." మాలవ్యాగారనుడివిరి.

"ఈవిషయమునందు నేను వేరేవిచారణ చేయుచున్నాను. మీరుకోర్టిస్తేపైనను జేలునందుండ జాలరని," సూపరింటెండెంటుగారు జవాబు నిచ్చిరి.

అగస్టు ౨వ తేది సాయంత్రము నాలుగు గంటలవేళ బొంబాయి కాంగ్రెసు భవనమునందు పండిత మాలవ్యాగారు విడుదల చేయబడిరను వదంతి బయలుదేరెను. ఇందుపై వారు కారాగృహమునకేగి విచారించ నిజమే యని తెలిసెను.

ఆనాడు మూడున్నర గంటలకు ఒకరు కారాగృహమునకేగి పండితమాలవ్యాగారిపై విధింపబడిన నూరు రూప్యముల జుర్మానా చెల్లించిరి. జేలుకమిష్నరు మాలవ్యాగారికి జుర్మానా చెల్లింపబడెననియు వారు కారాగృహవిముక్తులైరనియు జేలునుండి పోవచ్చుననియు, ఆజ్ఞనొసగిరి. ఇది విని మాలవ్యాగారును వారి స్నేహితులును చాల ఆశ్చర్యమునుబొందిరిమాలవ్యాగారుతామజుర్మానా చెల్లించుటకు నిరాకరించితిరనియు, ఇందుచే జుర్మానా గైకొనగూడదనియు చాలవరకు వితర్కించిరి. వీరు జుర్మానా చెల్లించినవారి నామము నడిగిరి కాని సూపరింటెండెంటు తెలుపుటకు నిరాకరించి మీరు యికముందు కోర్టిస్తేపైనను జేలునందుండజాలరు" అని నుడివిరి. పండితమాలవ్యాగారు జేలునుండివెడల నిరాకరించి కారాగృహాధికారులకు జుర్మానా గైకొనుటకేకాని శిక్ష గడువు పూర్తిగాక పూర్వమే విడుదల యొనరించుటకేకాని యెట్టి అధికారమును లేదని వాదించిరి.

సూపరింటెండెంటును దీనివిషయమున వేరేచర్య జరుపుచున్నామనియు, జేలునుండి వెలుపల పంపుటకు ప్రయత్నింపుట తప్పకరే యుపాయము లేదనియు తెలిపిరి. పండిత మాలవ్యాగారు జుర్మానా చెల్లించినవారిపేరు తెలుపుటకు మరల కొకసారి ప్రశ్నించిరి. కాని సూపరింటెండెంటు జుర్మానా చెల్లించినవారు తమ పేరును రహస్యముగా నుంచుటకు కోరిరని తెలిపిరి. అపుడు పండితమాలవ్యాగారు జేలునుండి బయిటకు వచ్చిరి.

బొంబాయి పట్టణపు యొక్క గౌరవనీయుడగు లిబరల్ పక్షనాయకుడు మాలవ్యాగారి జుర్మానా చెల్లించుటకు సంకల్పించిరనియు ఇందుపై మాలవ్యాగారు ఈ విషయము తమకుచాల ఖేదమును కలిగించుననియు జుర్మానా చెల్లించినవారిని తమజీవితాంతమువరకును క్షమింప జాలననియు తెలిపిరనియు ఇందుపైవారు జుర్మానా చెల్లించుట మానుకొనిరనియు తెలియుచున్నది.

పండితమాలవ్యాగారి పుత్రులనయినాసంగతివిని ఆశ్చర్యముతో జేలువద్దకి వచ్చి సూపరింటెండెంటుతో జుర్మానా చెల్లించినవారిపేరు తెలుపకోరిరి. కాని సూపరింటెండెంటు అట్లుచేయ నిరాకరించి జేలు కవాటముయొద్దకి యొకరువచ్చి జుర్మానా చెల్లించిరనిమాత్రము ప్రత్యుత్తరమొసంగిరి. జుర్మానా చెల్లించినవారెవరైనదియు తెలియుటలేదు కావున అతడెవరైయుండునో!

మహిళలా మున్నగునటువంటి స్త్రీల జుర్మానా యొవరో ఉత్తరదేశ వైశ్యులు చెల్లించినందున వారుకూడ విడుదల చేయబడిరి.

కాలక్షేమ నివేదిక

వర్షము

అగస్టు నెల ౨ వ తేది సంతమునవారమున రాష్ట్రమంతట వర్షము కురిసినది. అంతయు కలిపి సగటున ౧.౮౬ ఇంచులు తెలంగాణములో వర్షము బాగుగకురిసినది.

పైరులు

పునాసపైరులు విస్తృతమున్నారు పండుటనిత్తి పనిపొలములందునవి కాని కొన్నిచోట్ల వర్షము లేనందున వాడుచున్నవి ఆదిలాబాదు కరీంనగరు జిల్లాలలో కీటకములవలన నష్టము కలుగుచున్నది అదివరకు నెడసాటు లేదు. చెరకు బాగానున్నది.

మేత: నీరు

తొమ్మిది జిల్లాలలో సరిపోవునట్లు, ౧౨ జిల్లాలలో మేతకరవుగనున్నది. కాని బీదరు గుల్బర్గా జిల్లాలలో సరిపోవునంత కలదు.

పశువ్యాధి

పశువ్యాధి ౮ జిల్లాలలోను వ్యాపించియున్నది.

ధాన్యపు ధరలు

గోధుమలు, బియ్యము, జొన్నలు జిల్లాలలో రూపాయికి ౫, ౮౻, ౧౨౻ సేర్లు విక్రయింపబడినవి.

వర్షవివరము

ఈవారములో సగటున వర్షము దిగువవిధముగ కురిసినది:—

హైదరాబాదు నగరము	౫.౭౦
అత్రాఫ్‌బల్దా	౨.౫౭
ఔరంగాబాదు	౧.౮౭
బీడు	౦.౧౧
పర్భిని	౦.౬౯
నాందేడు	౦.౨౦
గుల్బర్గా	౧.౩౫
రాయిచూరు	౦.౯౭
ఉస్మానాబాదు	౦.౩౨
బీదరు	౧.౦౯
మెదకు	౪.౦౫
మహబూబునగరు	౨.౩౬
నల్లగొండ	౨.౨౪
నిజామాబాదు	౧.౨౦
వరంగల్లు	౩.౧౧
ఆదిలాబాదు	౦.౭౫
కరీంనగరము	౨.౩౯
మొత్తము సగటున	౧.౮౬

వర్షాకాల ప్రారంభమునుండి జూలై ౩౧వ తేది వరకు మొత్తము సగటున ౯.౩౧ ఇంచుల వర్షము కురిసినది. గత సంవత్సరమిదే తారీఖువరకు ౯.౫౫ ఇంచులవర్షము కురిసెను.

పొగాకు పైరు

౧౩౩౯ ఫసలీ వ సంవత్సరమున నిజాంరాష్ట్రములో ౭౦౯౦౦ ఎకరములు పొగాకు వేయబడినది. కాలము సహకారముగ లేనందున యీ సంవత్సరము గత వత్సరము కన్న ౧౯౯౦౦ ఎకరములు తక్కువవేయబడినవి, బీదరు, గుల్బర్గా, రాయిచూరు, ఉస్మానాబాదు జిల్లాలలోవర్షము లేనందున పైరు చెడిపోయెను. జనవరి నెలలో అకాలవర్షము వలన కరీంనగరు జిల్లాలో కొద్దిగ నష్టము కలిగినది మొత్తము ౧౧౯౯౦ టన్నుల పొగాకు ఫలించినది. గత వత్సరముకన్న ౨౭౧ టన్నులు హెచ్చు.

గ్రంథ విమర్శనము

పంచముల చరిత్ర—గ్రంథకర్త: పరమ హంస పరివ్రాజకాచార్య జి. యస్. బి. సరస్వతీ స్వాములుగారు.

ఇటీవల పై స్వాములవారిచే నీగ్రంథము అస్పృశ్యతా నివారణార్థము వ్రాయబడినది. గ్రంథము ప్రమాణము అంత గా లేకున్నను యుక్తులచే నీ యస్పృశ్యత ఖండింప జూచిన టుల తెలియుచున్నది. గ్రంథోద్దేశ్యము పవిత్రమే యైనను నందలి కొన్ని విధానములు మాత్రము చాల విచిత్రములుగా నున్నవి. మచ్చున క్రిందివి చూడుడు

౧. "శూద్రుడు పరిచర్య జేయుటయే స్వభావజన్య మైన కర్మగలవాడు, అను నీ వైదికమత సిద్ధాంతమును బట్టి యు, పంచముల యాచార వ్యవహారాదుల బట్టియు, వైదిక మతమువారు శూద్రులని వ్యవహరించి పిమ్మట కుతంత్రములు సాగుబాటగు కాలానుగుణముగ పంచములని పేరిడిరి. అట్టి వారిని అంటరానివారుగను, బహిష్కృతులుగను జేసినటుల నుపోద్ఘాతంబగుచున్నది." పుట ౧౩

౨. "అనుమవలన నసురులనగా అనార్యులనియు, శూద్రులనియు, ఇట్లుగ నార్యానార్య భేద ప్రతిభేదములతో జనించిన ద్వేషముచే అన్యులనెడి ఆనార్యులాదిగని దూషింప బడిరనియు నిట్లుగ వ్రాయ్యం బగుచున్నది." పు. ౧౫

౩. "కులపతులు, క్రియకర్తలు, నాయకులు, జనసామాన్యులు, అను నీవారలగు అంతర్భాగములతో ౧. నరులను ౨. పశువులను, ౩. అశ్వములను ౪. మేకలను జూపి యజ్ఞయాగాది క్రతువుల నెపంబున దినము సురాపానాది యాచారములతో నొక సంఘము జనించెను."

ఈ సంఘజాలము ఆర్యులనియెదరు పుటలు ౧౫. ౧౬.

౪. "ఇక నార్యులు సురాపాన మాంసభక్షణము జేయుచుదురనుటకు నిదిగివ నుదహరించు లౌకిక ప్రమాణములే వల దాపరించినవి? ౧. పశుమేధము ౨. సోమపాన ౩. పుటలు ౧౬. ౧౭

౫. "వీరు [ఆర్యులు] సంపూర్ణముగ మాంసభక్షకులుగ నుండుటయేగాక గోమాంస భక్షకులుగాగూడ నుండిరి. ఇం తియేగాక గోమేధము పుణ్యకార్యముగా గూడ భావింప బడుచుండెను.........అను నీవిషయము తొలిపలుకులలో ౫ వ పేజియందు జూపెట్టుచున్నది." పుట. ౧౯

౬. "ఇట్టి ప్రమాణములనుబట్టి ఆర్యులు సురాపాన గోమాంసము మొదలుగాగల మాంసాహారులని తెలియబడు చున్నది" పుట. ౧౯

౭. "ఇట్టి యార్యులకు స్వదేశులు కొందరు వైదిక వైష్ణవ మతాచార ప్రవిష్టులైయుండి తమతమ ధర్మముల ననుసరించి ఈ యార్యులచేయు జీవహింసలు సరిపడువారై యుండిరి. ఇట్టివీరిని యా యార్యులు ౧. ద్రవిడులనియు. ౨. అసురులని యు. ౩. అనార్యులనియు. ౪. దాసులనియు: ౫. శూద్రుల నియు ఈ మొదలగు నామములతో బిలచు చుండిరి"

పుట. ౧౯

౮. "సమయము చిక్కినప్పుడు భేదోపాయంబును ప్రయోగించి శైవవైష్ణవభేదప్రసక్తి నిజనింపచేసిరి. (ప్రస్తుతము హరిభక్తుడను టకు యిదియే కారణము) పుట. ౨౩

౯. "అక్కాలపు వాఙ్మయ స్వరూపములగు వేదము లలో ఆర్యానార్య భేదప్రసక్తి తెలుపు ఆనార్య రచితములను కలగూరగంపగా నేకముచేసి ఆర్యుల పరమేశ్వర రచితమైన టుల గల్పించిరి. అందుచే యిప్పుడనార్యులకు వేదాధ్యయ నార్హతలేదని వాదించుచుండిరి." పుట. ౨౫

౧౦. "రావణుడు ద్విజాతుడగు ఆర్యుడని బోధ్యమగు చున్నది."

ఎవడు యితడు ద్విజాతుడని చెప్పుటకు వలనుపడదు?

౧౧. "ఇప్పుడనార్యభూమిగ భాగములు మన కన్ను లకగపడక పోవుటచేతను" పుట ౨౭

౧౨. "తండ్రిచే పితృవాక్య పరిపాలనార్థమై పంపబ డెనను కుతంత్రములు బన్ని మునివేషముతో రాముని దండ కారణ్యమును ప్రవేశింపజేసిరి" పు ౨౮

ఇట్టి పుస్తకమంతయు నసందర్భముగ నవాలోచితప్ర ట్టూహలచే నిండియున్నది. వ్రాయబూనిన దేపుటయందు నిట్టి సత్యదూరప్రవాతలచే నిడుచబడలేదు. ఇక స్వాముల వారి పైవాక్య విషయమున నిరసింపదగు నేమనుచున్నారో గాంచుడు:—

శ్లో: [illegible]
[illegible]
[illegible]

ఎవరు శోకాతులును నిస్తేజులును అల్పవీర్యులును నగు వారై సేవజేయ మొదలిడిరో వారు శూద్రులనబడిరి.

శ్లో: శూద్రోపి జ్ఞానసంపన్నో బ్రాహ్మణా దధికో భవేత్।
బ్రాహ్మణో విగతాచారః శూద్రాత్ప్రత్యవరో భవేత్॥
౩౭॥

శూద్రుడును జ్ఞానసంపన్నుడగునో బ్రాహ్మణునికన్న నధికుడగును. బ్రాహ్మణుడాచార హీనుడైన శూద్రునికన్న హీనుడగును॥

శ్లో॥ హింసానృతప్రియా లుబ్ధాః సర్వకర్మోపజీవినః। కృష్ణాః శౌచ పరిభ్రష్టాః తేద్విజాః శూద్రతాంగతాః॥ ౧౧॥

మహాభారత శా. ప. మోక్షధర్మ అ ౧౮౮

హింస, అసత్యప్రియత్వము, సర్వకర్మలచే జీవించు టయును, శుచిత్వము లేనివారునగు ద్విజులు శూద్రత్వము ను బొందిరి

ఇట్టి భ్రష్టులను శూద్రులని వ్యవహరించుటయే గాని, ఇంతకన్న క్రూరులగు వారిని సమాజ బహిష్కృతులని యెంచుటగాని యొకదోషమా? ఇట్లు బహిష్కరించినను నాశూద్రులు పునః సదాచారవంతులై యుండినచో పైవర్ణ ములయందు జేర్పబడుటయును, ఉపనయనాది సంస్కార ము లొనరించుటయును కుతంత్రము లేవా? పైవాని కి క్రింది ప్రమాణములను జూడుడు:—

ఈ క్రింది లక్షణములు గలవారు సమాజ బహిష్కృ తులుగ నెంచబడుచుండిరి:

బ్రహ్మద్విషేక్ర వ్యాదేఘోరచ క్షసేద్వేషాదత్త మనవా యంక మీాడ నే॥౨॥ ఋ ౭. ౧౦౪॥

జ్ఞానమును ద్వేషించువాడును, పచ్చిమాంసమును దిను వాడును, అఘోర, భయంకరకృత్యము లొనర్చువాడును కిమీదినుడు [నిత్యానుమాన నొనర్చువాడు-దుష్టుడు] అగు వానిని మనస్సులో నేమాత్రము సంకోచింపక ద్వేషింపుము.

అన్యవ్రత మమానుష మయజ్వాన మదేవయుం అవ స్వఃసఖా దుధువీత పర్వతః సుఘ్నాయ దస్యుం పర్వతః ॥౧౧॥ ఋగ్వే. ౮।౫౯॥

ఏవేవో కర్మలు చేయువాడును, అమానుషకర్మ లొన ర్చువాడును యజ్ఞములు జేయనివాడును దేవుని ధ్యానింపని వాడును, అగు దస్యుని కల్యాణమునకై అనుకూలుడగు మిత్రుడు దూరముంచవలెను॥

అకేతేగోఘ్న ఉత పూరుషఘ్నం..........॥

ఋగ్వేదము

గోహత్యనరహత్య లొనర్చువారిని దూరముంచుడు

యఃఆమం మాంస మదన్తి పౌరుషేయంచయే। క్రవిః॥ గర్భాన్ ఖాదన్తి కేశవాః తానితో నాశయామసి॥

అథర్వ. ౮।౬. ౨౩

పచ్చిమాంసమును నరమాంసమును గర్భములను దిను నట్టి కేశధారులగు జనుల నీసమాజమునుండి తొలగించెదను.

మా శిశ్నదేవా అపిగుర్ఋతంనః

ఋగ్వేద ౭.౨౧౫

శిశ్నోపాసకులు (వ్యభిచారులు) మా యజ్ఞములలోనికి రాకుందురుగాక!

అట్టివో సమాజ స్వాస్థ్యమునకై చేయబడు శాస్త్రలు కుతంత్రములని యనుట సాహసము. ఇట్టి శిక్షలు ఇతరులకు భీతికరములై యట్టి దుష్టకర్మములనుం డి పరాఙ్ముఖులుగా జేయును. నేటికాలమున గూడ చౌర్య వ్యభిచార, హత్యాది దోషము లొనర్చు వారిని కారాగృహ ముల మూలమున సమాజము (Society) నుండి వేరుపరచు ట జూచుచున్నాము. అట్లు శిక్షితులు తొంటి దుష్కృత్య ములమాని సద్వర్తనులైనచో ముఖ్య సమాజమునసే గాక యందలి యుత్తమ వర్గములలోనికి గూడ గైకొనబడు చుండి రి అందున క్రింది శ్లోకముల జూడుడు:—

శ్లో॥ వర్ణోత్కర్ష మవాప్నోతి నరః పుణ్యేనకర్మణా।
దుర్లభం తమలబ్ధ్వాహి హన్యాత్ పాపేనకర్మణా॥
మహాభారతము శాంతి ప, అ, ౨౯౧

శ్లో॥ సర్వోఽయం బ్రాహ్మణో లోకే వృత్తేన తు విధీయతే।
వృత్తే స్థితస్తు శూద్రోపి బ్రాహ్మణత్వం నియచ్ఛతి॥
శ్లో॥ సర్వభక్షరతిర్నిత్యం సర్వకర్మకరోఽశుచిః।
త్యక్తవేదస్త్వనాచారః సవైశూద్ర ఇతిస్మృతః
మహాభారతము శాంతిప అ ౧౮౯

శ్లో॥ శూద్రేచైతద్భవేల్లక్ష్యం ద్విజేతచ్చనవిద్యతే
నవైశూద్రో భవేచ్ఛూద్రో బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మ ణోనచ

శాంతిపర్వము అ ౧౮౯

శ్లో॥ విశుద్ధాన్వయ సంజాతో నివృత్తో మద్యమాంసయోః
ద్విజభక్తిర్వణిగ్వృత్తిః సశూద్రః సంప్రకీర్తితః
వృద్ధపరాశర స్మృతి అ ౪

శూద్రాణాము దుష్టకర్మణా ముపనయనం॥

పారస్కర గృహ్య సూత్రముల టీక

దుష్టకర్మలు చేయని శూద్రుని కుపనయనము చేయవ లెను. ఇంతయే కాక ఈ షష్టి త్రైవర్ణికులకు గూడగలదు:—

అశూద్రాణా మదుష్టకర్మణా ముపనయనం వేదా ధ్యయనం॥ ౫॥ ఆపస్తంభ ధర్మసూత్రములు ౧ ౧

శ్లో॥ శూద్రో బ్రాహ్మణతామేతి బ్రాహ్మణశ్చైతి శూద్రతాం
క్షత్రియాజ్జాతమేవంతు విద్యాద్వైశ్యాత్తథైవచ॥

మనుస్మృతి

౨. నీచకులమైన పై శ్లోకములందే సమాధానము కలదు.
౩ ఈ వాక్యములు నిరాధారములు పైన వ్రాసిన శ్లో॥ విశుద్ధాన్వయ... స్మృతి॥ అను శ్లోకమును బట్టియు ఇతర వైదికమంత్రములను బట్టియు మద్యమాంసము సేవించువార లెట్లు బహిష్కరింపబడు చుండినదియు తెలియగలదు. అట్లుండియు కఠిన బంధనలు శిక్షలు వీనికిలోబడి ఆర్యులుమద్య మాంసాహారులను ట హాస్యాస్పదము, అంతయేకాక నిట్టి వాక్యములు విచార ణగావ్యతను తెలుపుచున్నవి యనుమానముగ రిష్టులు బ్రాహ్మ ణాద్యార్యులని సిద్ధము అయినదనుటకు క్రింది లక్షణము లుగలవు చూడుడు:

అహింసాసత్యాస్తేయ బ్రహ్మచర్యా పరిగ్రహాయమా॥ శౌచసంతోష తపః స్వాధ్యాయేశ్వరప్రణిధానాని నియమాః॥౩౦।౩౨॥ పాతంజలియోగదర్శనము ४ ఆర్యులు మాంసాహారులనుటకు పశుమేధ సోమపానములు ప్రమాణములట! పశుమేధమనగా గోమేధా శ్వమేధములైనచో వానియర్థముకే తెలిసికొనక వారట్లు వ్రాసియుందురని మనవి చేయుచున్నాము వినుడు

"అన్నగ్ం హిగో॥ శతపథము ४।౩।౧।౨౫। అన్నము నగ్నిలోవైచి చేయు హోమమునకు గోమేధమనిపేరు చూడుడు సత్యార్థప్రకాశము ౧౧వ సముల్లాసము

"రాష్ట్రంవా అశ్వమేధః" శతపథము౧౩।౧।౬।౩। అగ్నిర్వాఅశ్వః। అజ్యంమేధః॥ శతపథబ్రాహ్మణే॥ రాజ్యపాలనము అజ్యహోమము వీనికి అశ్వమేధమని పేరు సత్యా ౧౧ సముల్లాసము ఇక సోమపానము సురాపానమనుట పాలను మాంసమనుటయే!

వీనినిబట్టి వైదికులగు ఆర్యులను మాంసాహారులనుటయెంత సత్యదూరమో వేఱుగ వ్రాయ నవసరములేదు

౫. ఉత్తరము పైన వ్రాయబడినది

౬. అప్రమాణములచేతనే యార్యులు గోహోహారులనియు సురాపాననిరతులనియు తెల్లముకాగలదు

౭ ప్రమాణరహితము శూద్రాదికబ్దవాచ్యత కలుగుటకు కారణములు పైన చూపబడినవి

౮ చరిత్రజ్ఞులు వీతత్సత్యమును గ్రహింపకపోరు హిరణ్యకశిపుడు నిరీశ్వరుడుకాగా ప్రహ్లాదుడువిష్ణువు (ప్రవేష్టివ్యాప్నోతి చరాచరం జగత్ సవిష్ణుః) ను సాక్షాత్కరింపబూనుటచే వైష్ణవ భేద ప్రసక్తి యెట్లగునో తెలియకున్నది భాగవతమును జూచినచో ప్రహ్లాదుడెట్టి యద్వైత సిద్ధాంతము నుపదేశించెనో తెలియగలదు.

౯. కలగూరగంప చేసిరనుటకు ప్రమాణము లేమియో తెలుపలేను. ఇక ననార్యులకు (శూద్రాదులకు) వేదాధ్యయనార్హత గలదో లేదో యీ క్రింది మంత్రమే సాక్ష్యమిచ్చును.

యథేమాం వాచం కల్యాణీ మావదానిజనేభ్యః బ్రహ్మ రాజన్యాభ్యాం శూద్రాయ చార్యాయచ స్వాయచారణాయ॥ యజు ౨౬।౨॥

ఈ కల్యాణకారియగు వాణిని బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య, శూద్ర చారణులను సర్వజనుల కొఱకును చెప్పితిని.

౧౦. ఈ వాక్యముల పరస్పర వైరుధ్యమును వేఱుగ జూప నక్కఱలేదు.

౧౧ అనార్యభూషిత భాగము లందలి కనుపడినను స్వాములవారి కన్నుల కనుపడకుండుట విచారణీయము! చూడుడు:—

నమస్తక్షభ్యోరథకారే భ్యశ్చవోనమోనమః కులాలేభ్యః కర్మారేభ్యశ్చవోనమో నమోనిషాదేభ్యః పుంజిష్ఠేభ్యశ్చవోనమోనమః శ్వనిభ్యో మృగయుభ్యశ్చవో నమః॥

యజుర్వేదము అ. ౧౬।౨౭॥

మహీధరభాష్యము:—

తక్షాణః శిల్పజాతయేభ్యోనమః। రథంకుర్వన్తి రథకారాః సూత్రధార విశేషాస్తేభ్యోనమః। కులాలాః కుంభకారాస్తేభ్యోనమః। కర్మారా లోహకారాస్తే భ్యోనమః। నిషాదాగిరిచరామాంసాశనోభిల్లాస్తేభ్యోనమః। శునోనయంతి తేశ్వన్యః తేభ్యోనమః। మృగాన్ మారయన్తితే మృగయవః... తేభ్యోనమః॥

ఋచంనో ధేహి బ్రాహ్మణేషు ఋచంరాజసునస్కృధి॥ ఋచంవిశ్యేషు శూద్రేషు మయిధేహి ఋచారుచమ్ ॥४౮॥ తైత్తిరీయ సంహిత ౫।౭।౬

శు. యజుర్వేదము ౧౮।४४।

"బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య, శూద్రులలోను నాయందును తేజమునుంచుము"

౧౨. ప్రతి హిందూ మాత్రునికిని యీ విషయమును వేఱుగచెప్ప నక్కఱలేదు

తుదికి వినయముతో నే జెప్పునదేమన పంచముల చరిత్రయను పుస్తకము నిజముగ స్వాములవారిచేతనే రచియింపబడెనాయను సంశయము కలుగుచున్నది ఎందుకనగా ౧౩ పుటలలో నివిషయములు కన్పట్టి నప్పుడు పుస్తకమునందంతయు నెట్టివిషయములున్నవో యోచింపుడు ఇంతకు నేనన్ప్రక్యతా వివారణ నొప్పుకొననని గానుఈవిషయమున శ్రీయుత శ్రీపాదదామోదర సాతవళేకర్ గారను నొక గొప్ప పండితుడు (సామవేద) భాష్యకర్త చాల గొప్ప గ్రంధమును వ్రాసియున్నాడు కనుక మా పుస్తకము తెనుగున బయల్వెడలినచో నాంధ్రదేశీయులకు చాలా లాభము గలుగగలదని నమ్ముచున్నాను లేక ఈ పంచములచరిత్రను అపుస్తకమును బాగుగా జదివినపిదప సంస్కరించి ముద్రింపించినను కొంతవఱకు మేలేయగును మొదట నీ గ్రంధమును నిర్లక్ష్యముతో డనే జూడనెంచితిని కాని యిదియొక పరమహంసపరివ్రాజకార్యులపేరుతో ముద్రింపబడియున్నందున నింతవఱకు వ్రాయవలసివచ్చినది తగినవార లీవిషయమునకు యింతకన్న నెక్కుడు ప్రామాణిక గ్రంథమును బ్రకటింతురుగాక! ముఖ్యముగ నీ విషయమున ననుభవజ్ఞులగు శ్రీయుత సురవరము ప్రతాపరెడ్డి గారీ పనికిబూనినబాగుండునని నమ్ముచున్నాను ఇతిశమ్

[వేం॰ రా॰ అ]

కళావంతుల సంస్కరణ సంఘము.

దేశీయులకు విన్నపము.

బాల్కొండ ప్రచారము.

జూలై నెలతుదను నిజామాబాదుజిల్లా బాల్కొండ గ్రామమునకు మంగళగిరి రాఘవయ్యగారు ప్రచారమునకై వెళ్ళియుండిరి సప్తాహ సందర్భమున ఇతర గ్రామములనుండి వచ్చినట్టియు, ఆగ్రామముయొక్కయు ప్రజలయెదుట భోగము మేళములవలన కలుగుచేటు మున్నగు విషయములగూర్చి ముచ్చటించిరి ఆగ్రామమునందలి వ్యభిచారమే కులవృత్తిగాగలవారి యిండ్లకు వెడలి దానివలన కలుగుచున్న దోషములు విపులముగ జెప్పిరి.

సాంఘికస్థితి

ఒకజాతివారిలో వ్యభిచారమునకై కొంతమంది సంఘముగా నేర్పరచుట యెట్లు హిందూ సంఘమున ఆచారమో ఆశ్చర్యము గొలుపుచున్నది ముఖ్యముగా ఈ సాంఘికులలో బాలికలను వివాహము చేయుటయనది యెరుగకపోవుటచే తమ బాలికలను వివాహితులుగా జేయనెంచినను చేసికొనువారెవరని శంకించుచున్నారు ఇతర జాతులవారు తమ పిల్లలను యీ జాతి పురుషులకిచ్చుటయేగాని వీరి బాలికలను రెన్నడును వివాహమునకై తీసికొని యెరుగరు కులటలయొక్క బాలికలను సాంసారిక కుటుంబములలోనికి తీసికొనుట తగనిదనుచున్నారు ఈ సమస్య వారికి బహుక్లిష్టముగా నున్నను యింతకు శ్రమచేత సమపాయము చేకూరక మానదు సాంఘీయులలో యీ హీనవృత్తియందు రోత పుట్టింపుగలిగినచో 'త్యాగమానిస్వస్తి' జెప్పుటకు సెనుకొను చున్నారు దురభ్యాసములయందు అలవాటు పడుటచేత నొక్క సారిగా నెరవేయ సాధ్యముగాదు అయినను ప్రయత్నముచే సాధింపవచ్చును

సంస్కరణ ముఖ్యవిధులు

1. బాలికలకు వివాహమొనర్చుట
2. బాలురకు విద్య యితర వృత్తులయందు చేర్చుట
3. పురుషులు యితర వృత్తులచే దమ జీవితమును గడుపుట
4. స్త్రీలు సాని మేళములలో పాల్గొనక నీతిబాహ్యమయిన జీవితమునుండి తొలంగుటకు ప్రయత్నించుట

విన్నపము

సాంఘిక సంస్కరణమునకు ప్రచారము ముఖ్యావశ్యకము. బహిరంగోపన్యాసములకన్న సాంఘీయుల గృహములకు వెడలి పలుసారులు ప్రచారము చేయుచుండినగాని ఫలితము కలుగదు. ప్రచారమునకు ద్రవ్యము ముఖ్యావశ్యకము ద్రవ్యసహాయము లేక ప్రచారము సాగించుట కష్టముగనున్నది. ఈసాంఘిక దోషములు అన్ని సంఘములను బాధించుచున్నవి. కావున సంస్కరణ సంఘమునకు మీరెల్లరు యుచిత రీతిని సహాయము చేయుటకై ప్రార్థించుచున్నాము

యస్. శ్యామరావు
మంగళగిరి వీరరాఘవయ్య

మీరు చదివినారా?

౧ రెడ్డికుల నిర్ణయచంద్రిక	౧-౪-౦
౨ సంఘోద్ధరణము	౦-౮-౦
3 పంచముల చరిత్ర	౦-౫-౦
౪ భారతీయ స్త్రీ ధర్మములు	౦-౫-౦

లేకున్న నేడే తెప్పించుకొనుడు.

ఈ నాలుగు గ్రంథములు ఒకేసారి తెప్పించుకొనువారికి ౧ తిప్పన్న చరిత్రము ౨ జీజికంటి రామశతకము 3 బమ్మెర పోతనామాత్య విజయము ౪ క్షయవ్యాధి ౫ కష్టాలహరి మొత్తము ఒక రూపాయి పుస్తకములుచితముగ నివ్వబడును. తపాల ఖర్చులు వేరు.

గోలకొండ పత్రికా కార్యాలయము
తూర్పు బజారు హైదరాబాదు (దక్కన్)

గోలకొండ పత్రిక

ఏజంట్లు

హైదరాబాదు

1 బి. ఎస్. సెట్టి అండు కో రెసిడెన్సీబజారు
2 నా. గౌరీశంకరవర్మ ,,
3 కాళిదాసు బి పురోహిత్ ,,
4 డి. యం. మెహతా షహ్రను మసీదు ఎదుట } గోలిగూడ

సికింద్రాబాదు

1 మట్వారి నారాయణ మార్కెటు బజారు.

గోలకొండ పత్రిక
తూర్పు బజారు హైదరాబాదు దక్కన్.
సంవత్సరము చందా
రు. ౭-౦-౦
అర్థ ,, ౩-౧౨-౦
విడి పత్రిక ౦-౧-౪

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at Golkonda Power Press, Hyderabad, Dn. Editor K. Balakrishna Reddy